

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد.

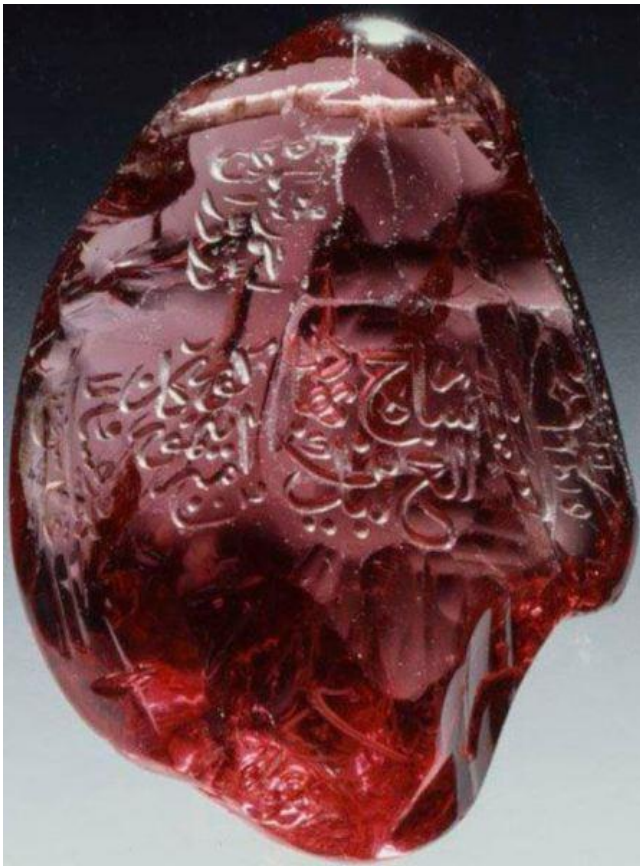

۲۰۲۱/۰۳/۱۳

شاه محمود محمود

سفر پرماجرایی بزرگترین «یاقوت» جهان از امیر تیمور گورکانی تا احمد شاه درانی

جهانی را زحسرت سوخت این دنیای بی حاصل
چه یاقوت و کدامین لعل آتش در بدخشانش (بیدل)
فکر رنگینم کند نذر تهی دستان شرق
پاره لعلی که دارم از بدخشان شما (اقبال لاهوری)

یاقوت پس از الماس و زمرد سومین سنگ قیمتی در جهان می باشد. معدن این سنگ قیمتی در ناحیه جگدک واقع ۱۰۰ کیلومتری جاده بی میان کابل و جلال آباد قرار دارد. یاقوت معمولاً به اشکال قرمز کم رنگ، قرمز کبود، و رنگ های دیگر پیدا می شود. در بازار تجارتي افغانستان یاقوت سرخ را «اناری» و یاقوت کبود را بنام «لعل پیازی» یا «لعل بدخشان» می گویند. از جمله معادن لعل در ولایت بدخشان ولسوالی اشکاشم محلی به نام غران وجود دارد. (۱) بناً یاقوت از آن نوع سنگ هایی است که به راحتی جلب توجه می کند و

د پانو شمیره: له 1 تر 3

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په خیر و لولئ

زیبایی درخشان و قرمز رنگ خود را به رخ هر مخاطبی می کشاند. یاقوت از نظر سنگ شناسی دارای ویژگی‌های خاصی است؛ البته در ادیان مختلف حتی اسلام نیز خواصی برای این سنگ ذکر شده که نشانگر اهمیت آن است. رنگ قرمز یاقوت سمبل عشق، میهن پرستی و خشم است. سنگ یاقوت در اروپا در اواخر قرون وسطی، سنگ مورد علاقه کشیشان بود تا جایی که آن را متعلق به بهشت می نامیدند .

عده بسیاری معتقدند که این سنگ انرژی بسیار مثبتی برای جسم و روح دارد. از این سنگ برای بیماری‌های قلبی، تنظیم جریان خون و تقویت غده فوق کلیه استفاده می شود. گفته می شود، یاقوت سرخ فشارخون را افزایش داده و حالت ضعف و ناتوانی را در جسم از بین می برد. همچنین این سنگ بینایی را تقویت می کند و جریان خون را در ناحیه چشم‌ها به گردش می اندازد.

محمد بن محمود همدانی در کتاب عجایب نامه درباره یاقوت می نویسد: طبع یاقوت گرم و خشک است، به درجه رابع، هر که با خود دارد از طاعون ایمن بود. یاقوت از زر و سرب سنگین تر بود. معدن وی کوه رهون است به سرندیب که آدم(ع) به آن فرو آمد، و در میان دریاست. هر که یاقوت با خود دارد، خون در تن او صافی کند و از خمود و سکت و صرع ایمن بود. (۲) یاقوت‌های کبود بر علاوه افغانستان در کشمیر هند، سریلانکا، برمه، تایلند، استرالیا و آمریکا نیز یافت میشود.

اما یاقوت تیمور گورگانی:

امیر تیمور گورکان(۷۷۱-۸۰۷ ه.ق. = ۱۳۳۶-۱۴۰۵ م)، معروف به تیمور لنگ، نخستین پادشاه گورکانی (تیموری) و پایه‌گذار دودمان تیموری یا گورگانی که در بیشتر سرزمین‌های آسیای مرکزی و غربی سلطنت کرد. تیمور در زبان ازبکی به معنای «آهن» است و از او با القاب «امیر تیمور»، «تیمور لنگ»، «تیمور گورکان» و «صاحبقران» یاد شده است.

تیمور سرزمین وسیع را با قساوت و خونریزی فتح نمود. سرزمین که از بدخشان تا ترکیه و از مسکو تا دهلی را احتوا مینمود. در هر کشور شاه نصب نمود و خون هزاران انسان را ریخت. کله منارها ساخت. و شخصا" در نبرد ها به دو دست شمشیر میزد. حافظ قران بود. گفته می شود؛ کتاب «منم تیمور جهانکشا» از یادداشت های اوست. در فتح بدخشان بعد از رهایی ۶۰۰ نفر از پیش قراولان خویش آنجا را فتح نمود. (۳) از حکمداران بدخشان به زور و یا به رضا بزرگترین یاقوتی را بدست آورد. نام خود «امیر تیمورگورگان» را در آن حک و نقر نمود. بعد از وفات امیر تیمور گورگانی اولاده او این سنگ قیمتی را نزد خویش نگهداشت. اما چگونه بدست جلال الدین اکبر پسر همایون نواسه ظهیر الدین بابر رسید، منابع و مآخذ در مورد خاموش است.

فقط نام های سلاطین و شاهان که این یاقوت را در اختیار داشتند از جمله: امیر تیمور لنگ، الغ بیگ، جلال الدین اکبر، جهانگیر، اورنگ زیب، فرخ سیر و احمد شاه دُر دران .

احمدشاه درانی در جمع غنایم خزانه سلطنتی بابر ی ها از دهلی یکی همین یاقوت تیمور بود که چندین شاه و سلطان را با خوشبختی ها و بدبختی ها همراه داشت؛ بدست آورد. با تاسف سرنوشت آن با سرنوشت الماس کوه نور گره خورد و راه خود را به تاج امپراطور انگلیس باز نمود.

از وزن و قیراط آن تا حال اطلاع نداریم. و درست نمیدانیم که این سنگ چگونه قدم به قدم در جیب و یا تاج سلطنتی و یا بالای شانه شاهان جا داشت .